

Kokkolan kaupunki Liikelaitos Kokkolan Vesi
PL 43
67101 KOKKOLA

tommi.maki@kokkola.fi

Kokkolan Vesi, Karhinkankaan vedenoton YVA-selostus

PUUTTEELLISEN ARVIOINTISELOSTUKSEN TÄYDENTÄMINEN

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimii ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain (252/2017) (YVA-lain) yhteysviranomaisena Kokkolan Veden Karhinkankaan vedenotto – hankkeessa. Kokkolan Vesi on toimittanut 6.3.2020 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Yhteysviranomaisen on tarkistanut ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyden ja laadun, ja katsoo, ettei voi tehdä perusteltua päätelmää ympäristövaikutusten arviointiselostuksen puutteellisuuden vuoksi ja että arviointiselostusta on täydennettävä. (YVAL 23 § ja 24 §).

Arviointiselostuksessa esitettyjen tietojen perusteella hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostus ei anna kuvaa pohjavedenoton vaihtoehtojen välisistä eroista ja sen pohjalta ei voida antaa perusteltua päätelmää syntyvien vaikutusten osalta. Vaihtoehtojen vertailu sisältyy YVA-lain pääsisältövaatimukseen (YVAL 19 §).

ELY-keskus katsoo, että arviointiselostuksessa ei ole riittävän selkeästi arvioitu vaikutusten laajuutta ja merkittävyyttä eri vaihtoehtojen osalta. Selostuksen liitteenä olevan materiaalin perusteella eroja eri vaihtoehtojen välillä kuitenkin on. Tämän vuoksi hankkeesta vastaavan tulee täydentää vaikutustarkastelua käyttäen arvioinnin pohjana asetettuja vedenoton määrän vaihtoehtoja. Myös arviointiselostuksen liitteissä esitetyt tiedot, jotka olennaisesti vaikuttavan arvioon, tulee esittää itse selostuksessa. Lisäksi arviointiselostusmateriaaliin tulee liittää selvitykset, jotka ovat olennaisia arvioinnin kannalta, sekä selvitykset, jotka ovat arviointiselostusta varten toteutettu. Arviointiselostuksessa ei ole esitetty perusteluita eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudelle, vaikka erillisissä selvityksissä eri ottomäärillä on eri tasoisia vaikutuksia.

Jäljempänä on esitetty puutteet, jotka tulee täydentää arviointiselostukseen. Täydennyspyyntö on kohdistettu puutteisiin, joiden on katsottu olevan niin merkittäviä, että perusteltua päätelmää ei niiltä osin voi tehdä. Lisäksi on huomioitu puutteita, jotka kokonaisuuden kannalta on syytä täydentää. Arviointiselostuksen merkittävimmät puutteet liittyvät pohja- ja pintavesiteemoihin.

TÄYDENNETTÄVÄT PUUTTEET

Hankekuvaus ja tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyssä hankkeesta tulee kuvata sen keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut. Hankkeesta kuvattavat asiat riippuvat hankkeesta ja sen erityispiirteistä. Toimintojen sijoittumisessa kartalla ja sanallisessa selostuksessa ei tule olla ristiriitoja, vaan selostuksesta sekä kartoista tulee yksiselitteisesti selvitä, missä ottamot ja putkilinjat sijaitsevat ja jäljempänä kun vaikutuksia arvioidaan, ilmaistaan selkeästi mitä ottamoita tarkoitetaan.

Arviointiselostuksen tulee sisältää tiedot valitun vaihtoehdon tai vaihtoehtojen valintaan johtaneista pääasiallisista syistä, mukaan lukien ympäristövaikutukset. Tarkasteltavien vaihtoehtojen valintaan johtaneet syyt tulee esittää myös muiden kuin vaihtoehdon VE3 osalta.

Eri vaikutusten osalta tulee esittää tarkasteltavan vaikutusalueen rajausta. Vaikutusalue on todennäköisesti eri laajuinen eri vaikutuksilla, eikä rajaudu pelkästään hankealueeseen. Tehtyjen selvitysten perusteella rajausta voi muuttua laajemmaksi, mikäli vaikutuksia havaitaan kauempana, kuin alun perin on arvioitu. Kunkin selvittävän vaikutuksen osalta tulee myös esittää arvioinnin tulokset ja johtopäätelmät sekä sanallisesti että karttatarkastelun avulla, siten, että eri vaihtoehdot on selkeästi eritelty.

Arviointimenettelyn aikana kyseessä olevien pohjavesialueiden rajauksia on muutettu ja uudet rajaukset ovat tulleet voimaan 11.2.2020. Hankekuvauksessa tulee esittää perustelut arviolle vaikuttaako uusi rajausta hankkeeseen. Tässä tulee huomioida perusteet, millä pohjavesialueen rajausta on muutettu.

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin

Hankkeen merkittävimmät vaikutukset on tunnistettu kohdistuvan pohjavesiin. Ympäristövaikutusten arvioinnissa olennaisinta on vaihtoehtojen ympäristövaikutusten vertailu ja erityisesti merkittävien vaikutusten kuvaus. Siksi pohjavesivaikutusten huolellinen kuvaaminen vaihtoehtoittain on erityisen tärkeää. Muutokset pohjaveden korkeudessa heijastuvat myös useisiin muihin ympäristövaikutuksiin.

Liitteenä olevasta Natura-tarvearviossa on eri ottomäärille simuloitu erilaiset pohjaveden pinnan alenemakäyrät. Tällaista tietoa ei kuitenkaan selostuksessa esitetä. Selostus tulee täydentää esittämällä eri vedenottomäärien (vaihtoehtojaottelun mukaisesti) aiheuttama pohjaveden pinnan alenema sekä sanallisesti että koko hankealueen kartan avulla. Mikäli selostuksessa viitataan joidenkin ottamoiden pumppauksen rajoittamiseen, tulee selkeästi esittää, mitä ottamoita tarkoitetaan, ja kuinka rajoittaminen vaikuttaa muiden ottamoiden ottomäärään sekä vaihtoehdon kokonaisottomäärään.

Selostuksessa todetaan, että ottamistoiminnan johdosta voi pohjaveden virtauksissa tapahtua pieniä muutoksia perustuen GTK:n mallinnukseen. Selostuksessa tulee esittää eri vaihtoehtojen vaikutukset pohjaveden virtaamasuuntiin perusteluineen. Arviointiselostuksessa tulee myös erotella pohjaveden laadun muutokset ja niiden vaikutukset eri vaihtoehdoissa.

Arviointiselostuksessa on todettu pohjaveden pinnan alenemisen vaikuttavan myös pintavesiin. Hankkeen pintavesivaikutuksia ei ole kuvattu perustellusti siten, että annetun selvityksen perusteella olisi mahdollista tehdä perusteltua päätelmää pintavesivaikutusten merkittävydestä. Eri pintavesivaikutukset (mm. pohjaveden purkautumisen määrä ja vaikutukset virtaamiin, pintavesien imeytymisen vaikutukset, pintavesien laatu) tulee esittää eri vaihtoehdoille sanallisesti sekä karttakuvin, joista näkyy sekä alenemavyöhykkeet, että pintavesimuodostumat, joista puhutaan. Pohjaveden purkautumaa pintavesiin on arvioitu määrällisesti nykytilassa. Myös eri vaihtoehtojen osalta tulee esittää arvio purkautuvasta veden määrästä ja sen vaikutuksista.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Vaikutusten arviointia happamiin sulfaattimaihin tulee tarkentaa. Alueen pintavesien on selostuksessa todettu olevan happamia ja selostuksessa on todettu happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyyden olevan suuri tai kohtalainen koko alueella. Vaikutukset niihin arvioidaan joka vaihtoehdossa kuitenkin pieneksi, eikä eri ottomäärien vaikutuksia niihin ole arvioitu tässä yhteydessä, eikä pohjaveden pinnan alenemisen aiheuttamien vaikutusten yhteydessä.

Vedenkäsittelylaitoksen hiekkasuodattimien huuhteluvesien vaikutukset maaperään eri vaihtoehdoissa tulee esittää. Huuhteluvesien määrä ja laatu on esitetty hankekuvausten yhteydessä. Vaikutusten arvioinnissa ei ole perusteltu, miksei eri vaihtoehdoissa muodostuvien huuhteluvesimäärien vaikutuksia ole eroteltu. Vaikutuksia maaperään tulee tarkastella huolimatta siitä, johdetaanko vedet pohjavesialueelle vai sen ulkopuolelle.

Hankealueella sijaitsevaan valtakunnallisesti arvokkaaseen tuuli- ja rantamuodostumaan aiheutuvat vaikutukset tulee arvioida.

Ilma ja ilmasto

Arviointiselostukseen tulee lisätä arvio ilmastomuutoksen vaikutuksista hankkeeseen. Tämä tulee huomioida myös poikkeustilanteiden osalta mahdollisten säätilan ääri-ilmiöiden esiintymisen johdosta.

Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus

Viitaten aiemmin todettuun pohjaveden pinnan alenemiseen sekä pohjavesien purkaantumisen pintavesiin, selostuksessa tulee esittää eri ottamisvaihtoehtojen vaikutukset eroteltuna kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen. Hankkeen vaikutusalueella on useita eri pintavesimuodostumia, joiden ekosysteemi riippuu pinnankorkeuden vaihteluista. Kalaston osalta todetaan selostuksessa virtaamien vähäisyyden jo nykyisin heikentävän elinoloja, ja lisäksi todetaan, että virtavesien virtaamat voivat vedenoton johdosta pienentyä. Vaikutukset eri ottomäärillä tulee tarkentaa. Arvio vaikutuksista tulee esittää sanallisesti sekä karttatarkastelun avulla. Arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa on edellytetty vaikutusten arvioiminen kaikkien direktiivilajien osalta. Se koskee myös kosteiden elinympäristöjen direktiivilajeiksi luettavia vesihyönteisiä.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin. Erityisesti tulee arvioida maakuntakaavan kaikkien suunnittelumääräysten vaikutukset hankkeen kannalta.

Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Toteuttamiskelpoisuuden vertailuun tulee täydentää perustelut. Selostuksessa tulee esittää, miten tehtyjen selvitysten ja arviointien perusteella toteuttamiskelpoisuus eri vaihtoehdoilla on arvioitu.

Poikkeustilanteet

Arviointiselostuksessa tulee lisätä arvio mahdollisista onnettomuuksista ja niiden seurauksista ottaen huomioon hankkeen alttius suuronnettomuus- ja luonnonkatastrofiriskeille, näihin liittyvät hätätilanteet sekä toimenpiteet näihin tilanteisiin varautumisesta mukaan lukien ehkäisy- ja lieventämistoimet. Onnettomuusriskiä on sivuttu kevyesti vedenkäsittelylaitoksen pohjavesivaikutusten yhteydessä, lisäksi maankäytön osalta on lueteltu alueen riskitekijät. Riskitekijöistä puuttuu vaarallisten aineiden kuljetukset Puolustusvoimien alueelle sekä vedenkäsittelylaitokselle. Poikkeustilanteena tulee huomioida myös mahdollisien rankkasateiden

vaikutus vedenkäsittelylaitoksella, erityisesti huuhteluvesialtaan ja maasuodatuksen toiminnan osalta.

Tarvittavat luvat ja päätökset

Arviointiselostuksessa esitettyjen lupien lisäksi tulee arvioida, tarvitaanko hankkeen johdosta luonnonsuojelulain mukaisia lupia tai päätöksiä, ympäristölupaa YSL 27 §:n mukaisien seurausten vuoksi, sekä mahdollisia lunastuslupia putkilinjan osalta. Lisäksi on arvioitava muiden mahdollisten lupien, päätösten tai suunnitelmien tarve.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 2, 19, 20, 23 ja 24 §.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 4 §.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Päivi Kentala

Ylitarkastaja

Jutta Lillberg-Puskala

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti.

Tämä asiakirja EPOELY/3038/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/3038/2018 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lillberg-Puskala Jutta 15.06.2020 07:32

Ratkaisija Kentala Päivi 15.06.2020 07:32